

Statystyka i modelowanie w naukach o środowisku

Wykład 3

Estymacja przedziałowa

Estymacja

- Estymacją nazywamy szacowanie wartości np. średniej, odchylenia standardowego, wariancji, frakcji dla całej zbiorowości na podstawie próby.
- Estymacja pozwala na uogólnienie zebranych wyników z próby na całą populację.

Estymacja punktowa

- średnia

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

- wariancja

$$s^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{j=1}^n (x_j - \bar{x})^2$$

- frakcja (procent populacji, które spełnia zadany warunek)

$$p = \frac{k}{n}$$

k - liczba zdarzeń sprzyjających

n - liczba wszystkich zdarzeń

Estymacja przedziałowa

Przedział ufności dla danej miary statystycznej informuje że poszukiwana rzeczywista wartość mieści się w pewnym przedziale z założonym prawdopodobieństwem.

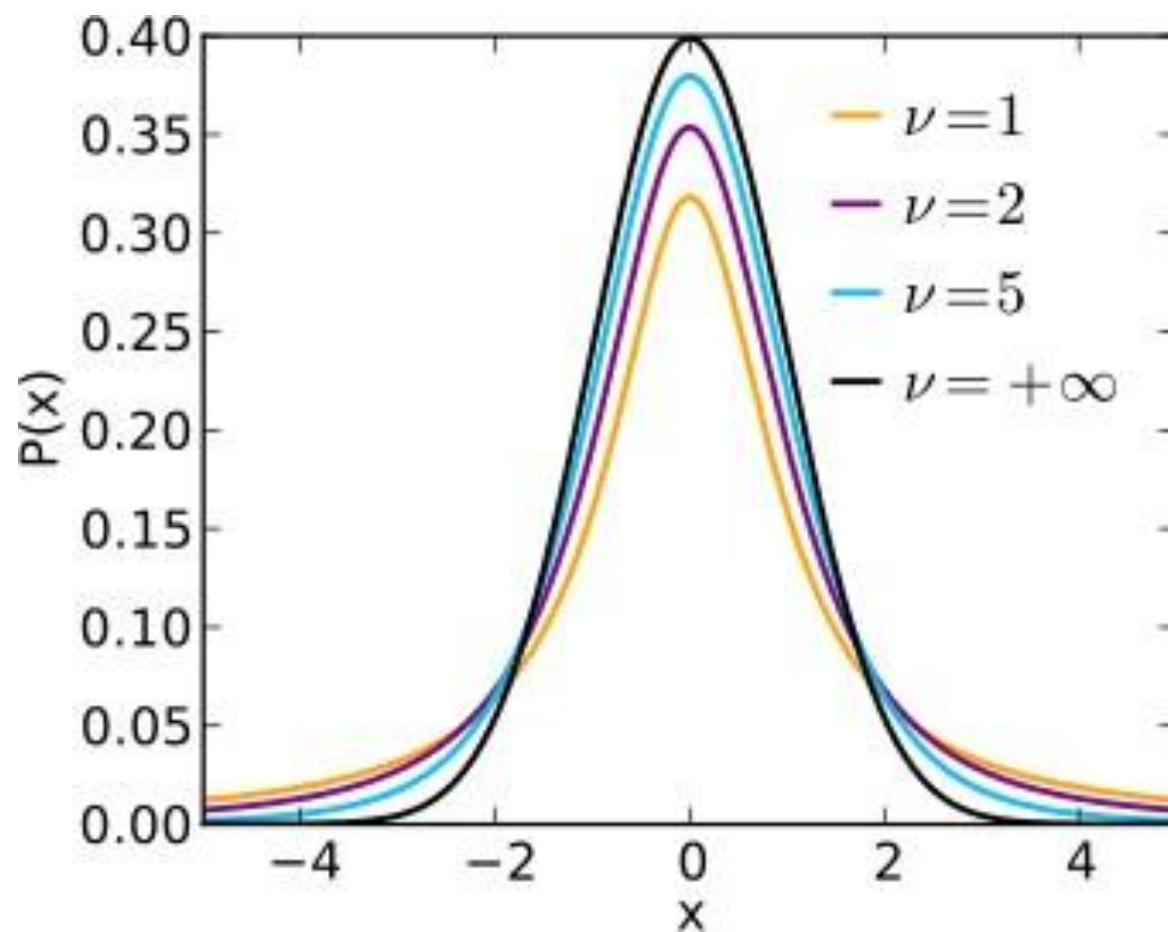
Przykład dla średniej:

badania na próbie dostarczają średnią wartość pewnej cechy, na jej podstawie można określić przedział ufności, w którym z założonym prawdopodobieństwem mieści się wartość średniej dla całej populacji

Przydatne rozkłady ciągłe

- rozkład t-Studenta
- rozkład chi kwadrat

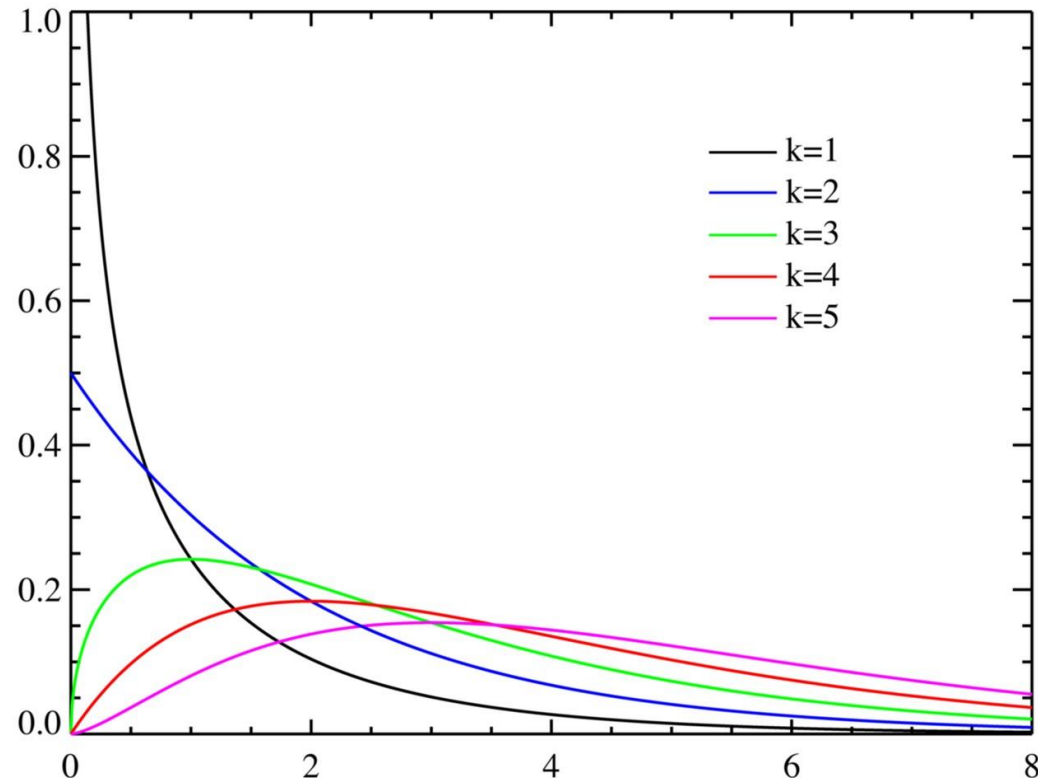
Rozkład t-Studenta

Rozkład χ^2

Rozkład χ^2 (chi kwadrat) – rozkład zmiennej losowej, która jest sumą k kwadratów niezależnych zmiennych losowych o standardowym rozkładzie normalnym. Liczbę naturalną k nazywa się liczbą stopni swobody rozkładu zmiennej losowej.

$$\begin{array}{lll} k = 1 & X^2 & X \sim N(0,1) \\ k = 2 & X_1^2 + X_2^2 & X \sim N(0,1) \\ k = 3 & X_1^2 + X_2^2 + X_3^2 & X \sim N(0,1) \end{array}$$

Przedział ufności μ

- $X \sim N(\mu, \sigma^2)$, μ, σ^2 nieznane

$$\mu \in \left\langle \bar{x} - t_{\alpha, n-1} \frac{s}{\sqrt{n}}; \bar{x} + t_{\alpha, n-1} \frac{s}{\sqrt{n}} \right\rangle$$

Przedział ufności σ^2

- $X \sim N(\mu, \sigma^2)$, μ, σ^2 nieznane

$$\sigma^2 \in \left\langle \frac{s^2(n-1)}{\chi_{\frac{\alpha}{2}, n-1}^2} ; \frac{s^2(n-1)}{\chi_{1-\frac{\alpha}{2}, n-1}^2} \right\rangle$$

Przedział ufności σ

- $X \sim N(\mu, \sigma^2)$, μ, σ^2 nieznane

$$\sigma \in \left\langle \sqrt{\frac{s^2(n-1)}{\chi_{\frac{\alpha}{2}, n-1}^2}} ; \sqrt{\frac{s^2(n-1)}{\chi_{1-\frac{\alpha}{2}, n-1}^2}} \right\rangle$$

Przedział ufności p

- $X \sim B(n, p)$, p - *nieznane*

$$p \in \left(\bar{p} - z_{1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{\bar{p}(1-\bar{p})}{n}} ; \bar{p} + z_{1-\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\frac{\bar{p}(1-\bar{p})}{n}} \right)$$

Przedział ufności $\mu_1 - \mu_2$

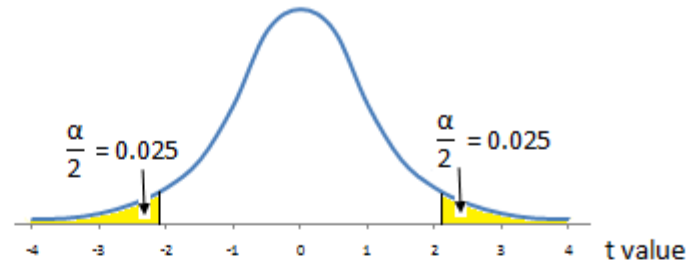
$$(\mu_1 - \mu_2) \in \langle (\bar{x}_1 - \bar{x}_2) - t_{\alpha, n-1} s_r; (\bar{x}_1 - \bar{x}_2) + t_{\alpha, n-1} s_r \rangle$$

$$s_r = \sqrt{s_e^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}$$

$$s_e^2 = \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

Student's t Distribution Table

For example, the t value for
18 degrees of freedom
is 2.101 for 95% confidence
interval (**2-Tail** $\alpha = 0.05$).

	90%	95%	97.5%	99%	99.5%	99.95%	1-Tail Confidence Level
	80%	90%	95%	98%	99%	99.9%	2-Tail Confidence Level
	0.100	0.050	0.025	0.010	0.005	0.0005	1-Tail Alpha
<i>df</i>	0.20	0.10	0.05	0.02	0.01	0.001	2-Tail Alpha
1	3.0777	6.3138	12.7062	31.8205	63.6567	636.6192	
2	1.8856	2.9200	4.3027	6.9646	9.9248	31.5991	
3	1.6377	2.3534	3.1824	4.5407	5.8409	12.9240	
4	1.5332	2.1318	2.7764	3.7469	4.6041	8.6103	
5	1.4759	2.0150	2.5706	3.3649	4.0321	6.8688	
6	1.4398	1.9432	2.4469	3.1427	3.7074	5.9588	
7	1.4149	1.8946	2.3646	2.9980	3.4995	5.4079	
8	1.3968	1.8595	2.3060	2.8965	3.3554	5.0413	
9	1.3830	1.8331	2.2622	2.8214	3.2498	4.7809	
10	1.3722	1.8125	2.2281	2.7638	3.1693	4.5869	
11	1.3634	1.7959	2.2010	2.7181	3.1058	4.4370	
12	1.3562	1.7823	2.1788	2.6810	3.0545	4.3178	
13	1.3502	1.7709	2.1604	2.6503	3.0123	4.2208	
14	1.3450	1.7613	2.1448	2.6245	2.9768	4.1405	
15	1.3406	1.7531	2.1314	2.6025	2.9467	4.0728	
16	1.3368	1.7459	2.1199	2.5835	2.9208	4.0150	
17	1.3334	1.7396	2.1098	2.5669	2.8982	3.9651	
18	1.3304	1.7341	2.1009	2.5524	2.8784	3.9216	
19	1.3277	1.7291	2.0930	2.5395	2.8609	3.8834	